

Серія договорів Ради Європи - № 225

Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права

Вільнюс, 05.IX.2024

Преамбула

Держави – члени Ради Європи та інші підписанти цієї Конвенції,

враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшої єдності між її членами, зокрема на основі поваги до прав людини, демократії та верховенства права;

визнаючи цінність сприяння співробітництву між Сторонами цієї Конвенції, а також розширення такого співробітництва на інші держави, які поділяють ті самі цінності;

усвідомлюючи стрімкий розвиток науки і технологій та глибокі зміни, зумовлені діяльністю на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, що мають потенціал сприяти процвітанню людства, а також індивідуальному і суспільному добробуту, сталому розвитку, гендерній рівності та розширенню прав і можливостей усіх жінок і дівчат, а також досягненню інших важливих цілей та інтересів шляхом стимулювання прогресу та інновацій;

визнаючи, що діяльність на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту може відкривати безпрецедентні можливості для захисту та утвердження прав людини, демократії та верховенства права;

висловлюючи занепокоєння тим, що окремі види діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту можуть підривати людську гідність і автономію особи, а також права людини, демократію та верховенство права;

висловлюючи занепокоєння ризиками дискримінації у цифровому середовищі, зокрема пов'язаними із застосуванням систем штучного інтелекту, та їх потенційним впливом у вигляді створення або посилення нерівностей, у тому числі тих, що зазнають жінки та особи, які перебувають у вразливому становищі, щодо реалізації їхніх прав людини та їх повної, рівної й ефективної участі в економічному, соціальному, культурному та політичному житті;

висловлюючи занепокоєння зловживанням системами штучного інтелекту та виступаючи проти використання таких систем у репресивних цілях з порушенням міжнародного права прав людини, зокрема шляхом довільного чи незаконного стеження та застосування практик цензури, що підривають право на приватність і автономію особи;

усвідомлюючи, що права людини, демократія та верховенство права є взаємопов'язаними за своєю суттю;

переконані у необхідності першочергового створення глобально застосовної правової рамки, яка встановлює спільні загальні принципи та правила, що регулюють діяльність на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, та яка ефективно забезпечує збереження спільних цінностей і використання переваг штучного інтелекту для їх утвердження у спосіб, що сприяє відповідальним інноваціям;

визнаючи необхідність сприяння цифровій грамотності, підвищенню обізнаності щодо проектування, розроблення, використання та виведення з експлуатації систем штучного інтелекту, а також формуванню довіри до них;

визнаючи рамковий характер цієї Конвенції, який може бути доповнений подальшими інструментами для врегулювання окремих питань, пов'язаних із діяльністю на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту;

наголошуючи, що ця Конвенція покликана вирішувати специфічні виклики, які виникають на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, а також сприяти врахуванню ширших ризиків і наслідків, пов'язаних із цими технологіями, включаючи, але не обмежуючись, питаннями охорони здоров'я людини та довкілля, а також соціально-економічними аспектами, такими як зайнятість і праця;

беручи до уваги відповідні зусилля інших міжнародних та наднаціональних організацій і форумів, спрямованих на розвиток міжнародного розуміння та співробітництва у сфері штучного інтелекту;

усвідомлюючи застосовні міжнародні акти у сфері прав людини, такі як Загальна декларація прав людини 1948 року, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Європейська соціальна хартія 1961 року, а також відповідні протоколи до них, і Європейська соціальна хартія (переглянута) 1996 року;

усвідомлюючи також положення Конвенції ООН про права дитини та Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю;

усвідомлюючи також право на повагу до приватного життя та захист персональних даних, як це передбачено, зокрема, Конвенцією про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та відповідними протоколами до неї;

підтверджуючи відданість Сторін захисту прав людини, демократії та верховенства права, а також зміцненню надійності систем штучного інтелекту через цю Конвенцію,

домовилися про таке:

Розділ I - Загальні положення

Стаття 1 - Предмет і мета

1. Положення цієї Конвенції спрямовані на забезпечення того, щоб діяльність на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту повною мірою відповідала правам людини, демократії та верховенству права.
2. Кожна Сторона вживає або зберігає належні законодавчі, адміністративні чи інші заходи для забезпечення виконання положень, викладених у цій Конвенції. Такі заходи повинні бути

пропорційними та диференційованими настільки, наскільки це необхідно з огляду на тяжкість і ймовірність настання негативних впливів на права людини, демократію та верховенство права протягом усього життєвого циклу систем штучного інтелекту. Це може включати спеціальні або горизонтальні заходи, що застосовуються незалежно від типу використовуваної технології.

3. З метою забезпечення ефективного виконання положень цієї Конвенції Сторонами, ця Конвенція встановлює механізм моніторингу та передбачає міжнародне співробітництво.

Стаття 2 - Визначення системи штучного інтелекту

Для цілей цієї Конвенції «система штучного інтелекту» означає систему на основі машин, яка для досягнення явних або неявних цілей здійснює виведення з отриманих нею вхідних даних щодо способу генерування результатів, таких як прогнози, контент, рекомендації або рішення, які можуть впливати на фізичні або віртуальні середовища. Різні системи штучного інтелекту відрізняються за рівнем автономності та здатності до адаптації після їх розгортання.

Стаття 3 - Сфера застосування

- 1 Ця Конвенція застосовується до діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, яка може впливати на права людини, демократію та верховенство права, зокрема:
 - а) Кожна Сторона застосовує цю Конвенцію до діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, що здійснюється органами державної влади або приватними суб'єктами, які діють від їхнього імені.
 - б) Кожна Сторона забезпечує врахування ризиків і впливів, що виникають унаслідок діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, здійснюваної приватними суб'єктами, тією мірою, якою така діяльність не охоплюється підпунктом «а», у спосіб, що відповідає предмету і меті цієї Конвенції. Кожна Сторона визначає у декларації, поданій Генеральному секретарю Ради Європи під час підписання або при здачі на зберігання своєї грамоти про ратифікацію, прийняття, затвердження чи приєднання, яким чином вона має намір виконувати це зобов'язання – або шляхом застосування принципів і зобов'язань, викладених у розділах II-VI цієї Конвенції, до діяльності приватних суб'єктів, або шляхом вжиття інших належних заходів для виконання зобов'язання, передбаченого цим підпунктом. Сторони можуть у будь-який час і в той самий спосіб змінювати свої декларації. Під час виконання зобов'язання за цим підпунктом Сторона не може відступати від своїх міжнародних зобов'язань, прийнятих з метою захисту прав людини, демократії та верховенства права, або обмежувати їх застосування.
- 2 Від Сторони не вимагається застосовувати цю Конвенцію до діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, пов'язаної із захистом її інтересів національної безпеки, за умови, що така діяльність здійснюється відповідно до застосовного міжнародного права, включаючи зобов'язання за міжнародним правом прав людини, а також із дотриманням її демократичних інституцій і процесів.
- 3 Без шкоди для статті 13 та пункту 2 статті 25, ця Конвенція не застосовується до діяльності з дослідження та розроблення систем штучного інтелекту, які ще не введені в експлуатацію, якщо лише випробування або подібні види діяльності не здійснюються у такий спосіб, що вони можуть впливати на права людини, демократію та верховенство права.
- 4 Питання, пов'язані з національною обороною, не входять до сфери застосування цієї Конвенції.

Розділ II - Загальні зобов'язання

Стаття 4 - Захист прав людини

Кожна Сторона вживає або зберігає заходи для забезпечення того, щоб діяльність на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту відповідала зобов'язанням щодо захисту прав людини, закріпленим у застосовному міжнародному праві та в її національному законодавстві.

Стаття 5 - Цілісність демократичних процесів та повага до верховенства права

- 1 Кожна Сторона вживає або зберігає заходи, спрямовані на забезпечення того, щоб системи штучного інтелекту не використовувалися для підриву цілісності, незалежності та ефективності демократичних інституцій і процесів, включаючи принцип поділу влади, повагу до незалежності судової влади та доступ до правосуддя.
- 2 Кожна Сторона вживає або зберігає заходи, спрямовані на захист її демократичних процесів у контексті діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, включаючи справедливий доступ осіб до публічних дебатів та участь у них, а також їхню здатність вільно формувати свої погляди.

Розділ III - Принципи, що стосуються діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту

Стаття 6 - Загальний підхід

У цьому розділі встановлюються загальні спільні принципи, які кожна Сторона повинна реалізовувати щодо систем штучного інтелекту у спосіб, що відповідає її національній правовій системі та іншим зобов'язанням за цією Конвенцією.

Стаття 7 - Людська гідність та автономія особи

Кожна Сторона вживає або зберігає заходи для забезпечення поваги до людської гідності та автономії особи у зв'язку з діяльністю на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту.

Стаття 8 - Прозорість та нагляд

Кожна Сторона вживає або зберігає заходи для забезпечення запровадження належних вимог щодо прозорості та нагляду, адаптованих до конкретних контекстів і ризиків, стосовно діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту, включаючи ідентифікацію контенту, згенерованого системами штучного інтелекту.

Стаття 9 - Підзвітність та відповідальність

Кожна Сторона вживає або зберігає заходи для забезпечення підзвітності та відповідальності за негативні впливи на права людини, демократію та верховенство права, що виникають унаслідок діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту.

Стаття 10 - Рівність і недискримінація

1. Кожна Сторона вживає або зберігає заходи з метою забезпечення того, щоб діяльність на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту поважала принцип рівності, включаючи гендерну рівність, та заборону дискримінації, як це передбачено застосовним міжнародним правом і її національним законодавством.

2. Кожна Сторона зобов'язується вживати або зберігати заходи, спрямовані на подолання нерівностей з метою досягнення справедливих, правомірних і рівноправних результатів відповідно до її застосовних зобов'язань у сфері прав людини за національним та міжнародним правом у зв'язку з діяльністю на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту.

Стаття 11 - Приватність і захист персональних даних

Кожна Сторона вживає або зберігає заходи для забезпечення того, щоб у зв'язку з діяльністю на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту:

- a) право осіб на повагу до приватного життя та їхні персональні дані були захищені, зокрема відповідно до застосовного національного та міжнародного права, стандартів і рамок; та
- b) для осіб були запроваджені ефективні гарантії та запобіжники відповідно до застосовних національних і міжнародних правових зобов'язань.

Стаття 12 - Надійність

Кожна Сторона, за необхідності, вживає заходів для сприяння надійності систем штучного інтелекту та довірі до їхніх результатів, що може включати вимоги щодо належної якості та безпеки на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту.

Стаття 13 - Безпечні інновації

З метою сприяння інноваціям, одночасно запобігаючи негативним впливам на права людини, демократію та верховенство права, кожна Сторона заохочується, за необхідності, забезпечувати створення контрольованих середовищ для розроблення, експериментування та випробування систем штучного інтелекту під наглядом її компетентних органів.

Розділ IV - Засоби правового захисту

Стаття 14 - Засоби правового захисту

1. Кожна Сторона, тією мірою, якою засоби правового захисту вимагаються її міжнародними зобов'язаннями та є сумісними з її національною правовою системою, вживає або зберігає заходи для забезпечення доступних та ефективних засобів правового захисту у випадках порушень прав людини, що виникають унаслідок діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту.

2. З метою забезпечення виконання пункту 1 цієї статті кожна Сторона вживає або зберігає заходи, зокрема:

- a) заходи для забезпечення того, щоб відповідна інформація щодо систем штучного інтелекту, які можуть мати значний вплив на права людини, та їх використання документувалася, надавалася органам, уповноваженим на доступ до такої інформації, а також, у відповідних випадках, була доступною або доводилася до відома осіб, яких це стосується;
- b) заходи для забезпечення того, щоб інформація, зазначена у підпункті «а», була достатньою для того, щоб особи, яких це стосується, могли оскаржити рішення, прийняті або істотно сформовані із застосуванням відповідної системи, а також, коли це доречно та застосовно, саме використання такої системи; та

с) ефективну можливість для заінтересованих осіб подати скаргу до компетентних органів.

Стаття 15 - Процесуальні гарантії

1. Кожна Сторона забезпечує, щоб у випадках, коли система штучного інтелекту істотно впливає на реалізацію прав людини, для осіб, яких це стосується, були доступні ефективні процесуальні гарантії, запобіжники та права відповідно до застосовного міжнародного права та її національного законодавства.

2. Кожна Сторона прагне забезпечити, щоб, залежно від контексту, особи, які взаємодіють із системами штучного інтелекту, були поінформовані про те, що вони взаємодіють із такими системами, а не з людиною.

Розділ V - Оцінка та пом'якшення ризиків і негативних впливів

Стаття 16 - Рамка управління ризиками та впливами

1. Кожна Сторона, беручи до уваги принципи, викладені у розділі III, вживає або зберігає заходи для ідентифікації, оцінки, запобігання та пом'якшення ризиків, що створюються системами штучного інтелекту, шляхом урахування фактичних і потенційних впливів на права людини, демократію та верховенство права.

2. Такі заходи повинні бути, за необхідності, градуйованими та диференційованими і:

а) належним чином враховувати контекст і передбачуване використання систем штучного інтелекту, зокрема щодо ризиків для прав людини, демократії та верховенства права;

б) належним чином враховувати тяжкість і ймовірність потенційних впливів;

с) передбачати, за необхідності, врахування позицій відповідних заінтересованих сторін, зокрема осіб, права яких можуть бути порушені;

д) застосовуватися на ітеративній основі протягом усієї діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту;

е) включати моніторинг ризиків і негативних впливів на права людини, демократію та верховенство права;

ф) включати документування ризиків, фактичних і потенційних впливів, а також підходу до управління ризиками; та

г) передбачати, за необхідності, проведення випробувань систем штучного інтелекту до їх першого введення в експлуатацію, а також у разі їх істотної модифікації.

3. Кожна Сторона вживає або зберігає заходи, спрямовані на забезпечення того, щоб негативні впливи систем штучного інтелекту на права людини, демократію та верховенство права належним чином усувалися. Такі негативні впливи та заходи щодо їх усунення повинні документуватися і використовуватися при формуванні відповідних заходів управління ризиками, передбачених у пункті 2.

4. Кожна Сторона оцінює необхідність запровадження мораторію, заборони або інших належних заходів щодо окремих способів використання систем штучного інтелекту, якщо вона вважає такі способи використання несумісними з повагою до прав людини, функціонуванням демократії або верховенством права.

Розділ VI - Виконання Конвенції

Стаття 17 - Недискримінація

Виконання положень цієї Конвенції Сторонами забезпечується без дискримінації за будь-якою ознакою відповідно до їхніх міжнародних зобов'язань у сфері прав людини.

Стаття 18 - Права осіб з інвалідністю та дітей

Кожна Сторона відповідно до свого національного законодавства та застосовних міжнародних зобов'язань належним чином враховує будь-які специфічні потреби та вразливості щодо поваги до прав осіб з інвалідністю та дітей.

Стаття 19 - Публічні консультації

Кожна Сторона прагне забезпечити, щоб важливі питання, що виникають у зв'язку із системами штучного інтелекту, за необхідності належним чином розглядалися шляхом публічного обговорення та багатосторонніх консультацій із заінтересованими сторонами з урахуванням соціальних, економічних, правових, етичних, екологічних та інших відповідних наслідків.

Стаття 20 - Цифрова грамотність і навички

Кожна Сторона заохочує та сприяє належному рівню цифрової грамотності та розвитку цифрових навичок серед усіх груп населення, включаючи спеціалізовані експертні навички для осіб, відповідальних за ідентифікацію, оцінку, запобігання та пом'якшення ризиків, пов'язаних із системами штучного інтелекту.

Стаття 21 - Гарантія існуючих прав людини

Жодне положення цієї Конвенції не може тлумачитися як таке, що обмежує, допускає відступ від або іншим чином впливає на права людини чи інші пов'язані правові права та обов'язки, які можуть бути гарантовані відповідно до законодавства Сторони або будь-якого іншого відповідного міжнародного договору, учасницею якого вона є.

Стаття 22 - Ширший захист

Жодне з положень цієї Конвенції не підлягає тлумаченню як таке, що обмежує або іншим чином впливає на можливість Сторони забезпечувати ширший рівень захисту, ніж передбачено цією Конвенцією.

Розділ VII - Механізм подальшого контролю та співробітництва

Стаття 23 - Конференція Сторін

1. Конференція Сторін складається з представників Сторін цієї Конвенції.

2. Сторони періодично проводять консультації з метою:

- а) сприяння ефективному застосуванню та виконанню цієї Конвенції, включаючи виявлення будь-яких проблем і наслідків будь-яких застережень, зроблених відповідно до пункту 1 статті 34, або будь-яких декларацій, зроблених відповідно до цієї Конвенції;

- b) розгляду можливого доповнення або внесення змін до цієї Конвенції;
- c) розгляду питань і надання конкретних рекомендацій щодо тлумачення та застосування цієї Конвенції;
- d) сприяння обміну інформацією про суттєві правові, політичні або технологічні зміни, що мають значення, у тому числі з метою досягнення цілей, визначених у статті 25, для виконання цієї Конвенції;
- e) сприяння, за необхідності, дружньому врегулюванню спорів, пов'язаних із застосуванням цієї Конвенції; та
- f) сприяння співробітництву з відповідними заінтересованими сторонами щодо належних аспектів виконання цієї Конвенції, у тому числі шляхом проведення публічних слухань, коли це доречно.

3. Конференція Сторін скликається Генеральним секретарем Ради Європи за необхідності, а в будь-якому разі - на вимогу більшості Сторін або Комітету міністрів.

4. Конференція Сторін протягом дванадцяти місяців з моменту набрання чинності цією Конвенцією ухвалює свій регламент на основі консенсусу.

5. Сторони користуються сприянням Секретаріату Ради Європи у виконанні своїх функцій відповідно до цієї статті.

6. Конференція Сторін може пропонувати Комітету міністрів належні способи залучення відповідної експертизи для підтримки ефективного виконання цієї Конвенції.

7. Будь-яка Сторона, яка не є членом Ради Європи, здійснює внески на фінансування діяльності Конференції Сторін. Розмір внеску такого не члена Ради Європи визначається спільно Комітетом міністрів і цим не членом.

8 Конференція Сторін може ухвалити рішення про обмеження участі у своїй роботі Сторони, яка припинила членство в Раді Європи відповідно до статті 8 Статуту Ради Європи (ETS № 1) у зв'язку із серйозним порушенням статті 3 Статуту. Аналогічні заходи можуть бути застосовані щодо будь-якої Сторони, яка не є державою - членом Ради Європи, у разі прийняття Комітетом міністрів рішення про припинення відносин із цією державою на підставах, подібних до зазначених у статті 3 Статуту.

Стаття 24 - Зобов'язання щодо звітування

1. Кожна Сторона подає Конференції Сторін звіт протягом перших двох років після набуття нею статусу Сторони, а надалі - періодично, з інформацією про заходи, вжиті для забезпечення виконання підпунктів «а» і «б» пункту 1 статті 3.

2. Конференція Сторін визначає форму та порядок подання звіту відповідно до свого регламенту.

Стаття 25 - Міжнародне співробітництво

1. Сторони співпрацюють для досягнення мети цієї Конвенції. Сторони також заохочуються, за необхідності, надавати допомогу державам, які не є Сторонами цієї Конвенції, у діях відповідно до положень цієї Конвенції та у набутті ними статусу Сторони.

2. Сторони, за необхідності, обмінюються між собою відповідною та корисною інформацією щодо аспектів, пов'язаних із штучним інтелектом, які можуть мати значні позитивні або негативні наслідки для реалізації прав людини, функціонування демократії та дотримання верховенства права, включаючи ризики та наслідки, що виникають у контексті досліджень і у сфері приватного сектору. Сторони заохочуються, за необхідності, залучати до такого обміну інформацією відповідні заінтересовані сторони та держави, які не є Сторонами цієї Конвенції.

3. Сторони заохочуються до посилення співробітництва, у тому числі, за необхідності, із відповідними заінтересованими сторонами, з метою запобігання та пом'якшення ризиків і негативних впливів на права людини, демократію та верховенство права у контексті діяльності на всіх етапах життєвого циклу систем штучного інтелекту.

Стаття 26 - Ефективні механізми нагляду

1. Кожна Сторона створює або визначає один чи більше ефективних механізмів для здійснення нагляду за дотриманням зобов'язань за цією Конвенцією.

2. Кожна Сторона забезпечує, щоб такі механізми здійснювали свої повноваження незалежно та неупереджено, а також щоб вони мали необхідні повноваження, експертні знання та ресурси для ефективного виконання своїх завдань із нагляду за дотриманням зобов'язань за цією Конвенцією, як вони реалізуються Сторонами.

3. Якщо Сторона передбачила більше ніж один такий механізм, вона, за можливості, вживає заходів для сприяння ефективному співробітництву між ними.

4. Якщо Сторона передбачила механізми, відмінні від існуючих структур у сфері прав людини, вона, за можливості, вживає заходів для сприяння ефективному співробітництву між механізмами, зазначеними в пункті 1, та цими існуючими національними структурами у сфері прав людини.

Розділ VIII - Прикінцеві положення

Стаття 27 - Наслідки Конвенції

1. Якщо дві або більше Сторін вже уклали між собою угоду чи договір щодо питань, що регулюються цією Конвенцією, або іншим чином встановили відносини з таких питань, вони також мають право застосовувати таку угоду чи договір або відповідним чином регулювати такі відносини за умови, що вони роблять це у спосіб, який не суперечить предмету і меті цієї Конвенції.

2. Сторони, які є членами Європейського Союзу, у своїх взаємовідносинах застосовують норми права Європейського Союзу, що регулюють питання, які входять до сфери застосування цієї Конвенції, без шкоди для предмета і мети цієї Конвенції та без шкоди для її повного застосування у відносинах з іншими Сторонами. Те саме застосовується до інших Сторін тією мірою, якою вони пов'язані такими нормами.

Стаття 28 - Внесення змін

1. Пропозиції щодо внесення змін до цієї Конвенції можуть вноситися будь-якою Стороною, Комітетом міністрів Ради Європи або Конференцією Сторін.

2. Будь-яка пропозиція щодо внесення змін надсилається Генеральним секретарем Ради Європи Сторонам.

3. Будь-яка поправка, запропонована Стороною або Комітетом міністрів, передається Конференції Сторін, яка подає Комітету міністрів свій висновок щодо запропонованої поправки.
4. Комітет міністрів розглядає запропоновану поправку та висновок, поданий Конференцією Сторін, і може схвалити поправку.
5. Текст будь-якої поправки, схваленої Комітетом міністрів відповідно до пункту 4, надсилається Сторонам для прийняття.
6. Будь-яка поправка, схвалена відповідно до пункту 4, набирає чинності на тридцятий день після того, як усі Сторони повідомили Генерального секретаря про її прийняття.

Стаття 29 - Врегулювання спорів

У разі виникнення спору між Сторонами щодо тлумачення або застосування цієї Конвенції такі Сторони прагнуть врегулювати спір шляхом переговорів або будь-якими іншими мирними засобами за своїм вибором, включаючи, зокрема, Конференцію Сторін, як це передбачено підпунктом «е» пункту 2 статті 23.

Стаття 30 - Підписання та набрання чинності

1. Ця Конвенція відкрита для підписання державами – членами Ради Європи, державами, які не є її членами, але брали участь у її розробленні, а також Європейським Союзом.
2. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або схваленню. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи схвалення здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.
3. Ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати, коли п'ять підписантів, серед яких щонайменше три держави - члени Ради Європи, висловили свою згоду на обов'язковість для них цієї Конвенції відповідно до пункту 2.
4. Щодо будь-якого підписанта, який згодом висловить свою згоду на обов'язковість для нього цієї Конвенції, вона набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати здачі на зберігання його ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи схвалення.

Стаття 31 - Приєднання

1. Після набрання чинності цією Конвенцією Комітет міністрів Ради Європи може, після проведення консультацій зі Сторонами цієї Конвенції та за умови отримання їхньої одностайної згоди, запросити будь-яку державу, яка не є членом Ради Європи і не брала участі у розробленні цієї Конвенції, приєднатися до неї шляхом прийняття рішення більшістю голосів, передбаченою підпунктом «д» статті 20 Статуту Ради Європи, та одностайним голосуванням представників Сторін, які мають право брати участь у засіданнях Комітету міністрів.
2. Щодо будь-якої держави, що приєднується, ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати здачі на зберігання документа про приєднання Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 32 - Територіальне застосування

1. Будь-яка держава або Європейський Союз може під час підписання або при здачі на зберігання свого документа про ратифікацію, прийняття, схвалення чи приєднання визначити територію або території, на які поширюється дія цієї Конвенції.

2. Будь-яка Сторона може в подальшому шляхом декларації, адресованої Генеральному секретарю Ради Європи, поширити застосування цієї Конвенції на будь-яку іншу територію, зазначену в такій декларації. Щодо такої території ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати отримання декларації Генеральним секретарем.

3. Будь-яка декларація, зроблена відповідно до двох попередніх пунктів, може бути відкликана щодо будь-якої території, зазначеної в такій декларації, шляхом повідомлення, адресованого Генеральному секретарю Ради Європи. Таке відкликання набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 33 - Федеральне застереження

1. Федеративна держава може застерегти за собою право виконувати зобов'язання за цією Конвенцією відповідно до своїх основоположних принципів, що регулюють взаємовідносини між її центральним урядом і суб'єктами федерації або іншими подібними територіальними утвореннями, за умови, що ця Конвенція застосовується до центрального уряду федеративної держави.

2. Щодо положень цієї Конвенції, застосування яких належить до компетенції суб'єктів федерації або інших подібних територіальних утворень, які відповідно до конституційної системи федерації не зобов'язані вживати законодавчих заходів, федеральний уряд інформує компетентні органи таких суб'єктів про зазначені положення із висловленням своєї підтримки та заохочує їх до вжиття належних заходів для забезпечення їх виконання.

Стаття 34 - Застереження

1. Шляхом письмового повідомлення, адресованого Генеральному секретарю Ради Європи, будь-яка держава може під час підписання або при здачі на зберігання свого документа про ратифікацію, прийняття, схвалення чи приєднання заявити, що вона користується застереженням, передбаченим пунктом 1 статті 33.

2. Жодні інші застереження щодо цієї Конвенції не допускаються.

Стаття 35 - Денонсація

1. Будь-яка Сторона може в будь-який час денонсувати цю Конвенцію шляхом повідомлення, адресованого Генеральному секретарю Ради Європи.

2. Така денонсація набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати отримання повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 36 - Повідомлення

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави - члени Ради Європи, держави, які не є її членами, але брали участь у розробленні цієї Конвенції, Європейський Союз, будь-якого підписанта, будь-яку договірну державу, будь-яку Сторону та будь-яку іншу державу, яку було запрошено приєднатися до цієї Конвенції, про:

- а) будь-яке підписання;

- b) здачу на зберігання будь-якого документа про ратифікацію, прийняття, схвалення чи приєднання;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією відповідно до пунктів 3 і 4 статті 30 та пункту 2 статті 31;
- d) будь-яку поправку, ухвалену відповідно до статті 28, та дату набрання чинності такою поправкою;

- e) будь-яку декларацію, зроблену відповідно до підпункту «b» пункту 1 статті 3;
- f) будь-яке застереження та відкликання застереження, зроблені відповідно до статті 34;
- g) будь-яку денонсацію, здійснену відповідно до статті 35;
- h) будь-який інший акт, декларацію, повідомлення або комунікацію, що стосується цієї Конвенції.

На посвідчення чого нижчепідписані, належним чином на те уповноважені, підписали цю Конвенцію.

Вчинено у місті Вільнюсі 5 вересня 2024 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архівах Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії кожній державі - члену Ради Європи, державам, які не є її членами, але брали участь у розробленні цієї Конвенції, Європейському Союзу та будь-якій державі, запрошеній приєднатися до цієї Конвенції.